

**EL
CONVENI
EUROPEU
DE DRETS
HUMANS**

**UN
INSTRUMENT
VIVENT**

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

El Conveni Europeu de Drets Humans

Un instrument vivent

Seán Keefe

Índex

El Conveni Europeu de Drets Humans	5
El Tribunal Europeu de Drets Humans	5
La jurisprudència	6
L'impacte del Conveni	6
El Conveni, un instrument modern	7
Les reformes del sistema del Conveni	8
Annex 1: El Conveni en breu	10
Annex 2: Estats signataris del Conveni per a la Salvaguarda dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals	15
Annex 3: Dates clau	16
Annex 4: Els Protocols al Conveni	18
Annex 5 : Estat de les signatures i ratificacions del Conveni Europeu de Drets Humans (Tractat núm. 005)	22

Edició catalana:

El Conveni Europeu de Drets Humans – Un instrument vivent

Aquest document ha estat preparat per la Unitat de Relacions Públiques del Tribunal, amb la intenció de presentar de manera simplificada els drets enunciats pel Conveni Europeu de drets humans i la seva finalitat és purament pedagògica. Les versions oficials del Conveni són les redactades en anglès i francès.

Tots els drets reservats. Cap part d'aquesta publicació pot ser traduïda, reproduïda o transmesa, en qualsevol forma o per qualsevol mitjà, electrònic (CD-ROM, internet, etc.) o mecànic, inclòs fotocòpies, enregistraments o qualsevol altra manera, sense l'autorització prèvia per escrit de la Unitat de Relacions Públiques – Secretaria del TEDH.

© Crèdit fotografies: Consell d'Europa

© Il·lustració: Shutterstock

© Disseny gràfic: TEDH – Unitat de Relacions Públiques

© Disposició: TEDH – Unitat de Relacions Públiques

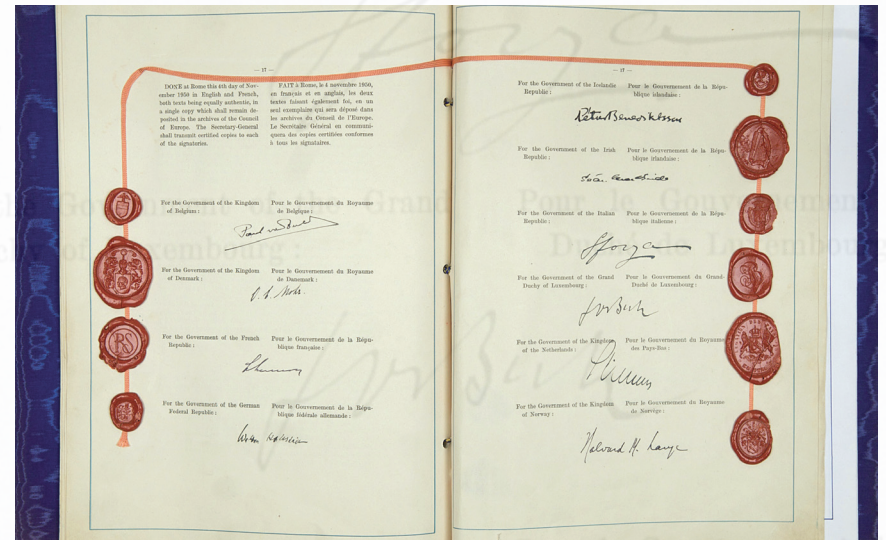
© Tribunal Europeu de Drets Humans, setembre 2020

La importància del Conveni Europeu es troba en l'abast dels drets i llibertats que protegeix, però també en el sistema que ha establert amb la creació del Tribunal Europeu de Drets Humans, encarregat de supervisar el compliment per part dels Estats de les seves obligacions; un sistema en el qual els ciutadans poden presentar les seves demandes en contra d'un Estat quan els seus drets i llibertats no hagin estat respectats.

El Conveni Europeu de Drets Humans

El Conveni Europeu de Drets Humans, signat a Roma el 4 de novembre de 1950, va ser el primer instrument que va concretar i atorgar força vinculant als drets enunciats en la Declaració Universal dels Drets Humans. Estableix drets absoluts que els Estats no poden vulnerar, com el dret a la vida o la prohibició de la tortura, i protegeix uns certs drets i llibertats que només poden restringir-se a través de la llei i quan les mesures resultin necessàries en una societat democràtica, com per exemple el dret a la llibertat i la seguretat o el dret al respecte de la vida privada i familiar.

S'han afegit diversos drets al text inicial mitjançant l'adopció de protocols addicionals, relatius, entre altres, a l'abolició de la pena de mort, la protecció de la propietat, el dret a unes eleccions lliures o la llibertat de circulació.

El Tribunal Europeu de Drets Humans

El Tribunal Europeu de Drets Humans, òrgan judicial del Consell d'Europa, examina demandes individuals presentades pels ciutadans, però també demandes interestatals, és a dir, les presentades per un Estat enfront d'un altre Estat signatari del Conveni. En l'actualitat, 47 països s'han compromès a garantir els drets i llibertats fonamentals, no sols als seus ciutadans, sinó a tots aquells, fins i tot no europeus, que es trobin sota la seva jurisdicció.

La jurisprudència

La jurisprudència del Tribunal és abundant i abasta múltiples àmbits. La violació del Conveni més sovint constatada pel Tribunal fa referència al dret a un judici just, ja sigui per la falta d'equitat o per la durada excessiva del procediment. El dret a la llibertat i a la seguretat i el dret a la protecció de la propietat també constitueixen àmbits freqüents de violació.

El Tribunal s'ha pronunciat sobre nombroses qüestions socials com l'avortament, el suïcidi assistit, l'escorcoll corporal, l'esclavitud domèstica, l'adopció per part d'homosexuals, l'ús de signes religiosos a les escoles, la protecció de les fonts periodístiques o la conservació de dades d'ADN.

L'impacte del Conveni

El motiu del significatiu impacte de la labor del Tribunal radica en la força vinculant de les seves sentències. Un Estat que hagi comès una vulneració està obligat a executar la sentència, reparant el perjudici provocat al demandant i, en la mesura que sigui possible, desfent les conseqüències provocades per la violació. L'Estat també ha d'assegurar-se que no tornin a cometre's vulneracions similars, és a dir, que no es torni a produir la mateixa violació amb altres persones. A la pràctica, això es tradueix sovint en canvis legislatius.

Al modificar la legislació o la pràctica per a adequar-les al Conveni, els Estats permeten a tots beneficiar-se dels avanços en matèria de drets humans. Per tant, una sola sentència pot afectar la totalitat de la població d'un Estat. La supervisió de l'execució de les sentències correspon al Comitè de Ministres, òrgan executiu del Consell d'Europa.

Exemples de canvis derivats de sentències del Tribunal:

- **Xipre** ha abolit la criminalització de les relacions homosexuals consentides entre adults;
- l'afiliació sindical ja no és obligatòria a **Dinamarca**;
- **França** reconeix la igualtat en drets successoris entre fills matrimonials i extramatrimonials;
- **Regne Unit** ha prohibit els càstigs corporals a les escoles públiques;
- **Suïssa** ha promulgat una llei per a regular les escoltes telefòniques;
- i en diversos Estats s'han introduït recursos per a poder denunciar la durada excessiva dels procediments.

El Conveni, un instrument modern

El que atorga força al Conveni i el fa extraordinàriament modern és la interpretació que el Tribunal fa d'aquest: una interpretació dinàmica, a la llum de les condicions de vida actuals. A través de la seva jurisprudència, el Tribunal ha ampliat els drets reconeguts en el Conveni, de manera que les seves disposicions s'apliquen en l'actualitat a situacions que al moment de la seva formulació resultaven completament imprevisibles i inimaginables, com a qüestions relacionades amb les noves tecnologies, la bioètica o el medi ambient. El Conveni també s'aplica en qüestions socials o sensibles, relacionades, per exemple, amb el terrorisme o la migració.

Les reformes del sistema del Conveni

Des de la seva creació en 1959, el Tribunal ha finalitzat l'examen d'entorn a 910.000 demandes, ja sigui per sentència, per decisió o mitjançant l'arxivament de la causa.

A causa del progressiu augment del volum de casos, els Estats membres del Consell d'Europa han adoptat diversos Protocols al Conveni destinats a millorar i reforçar el mecanisme de supervisió inicialment constituït. D'aquesta manera, s'han establert noves formacions judicials per a resoldre els casos més senzills.

En paral·lel, el Tribunal també ha reformat els seus mètodes de treball a fi d'augmentar la seva eficiència i optimitzar els seus recursos. Per exemple, ha posat en marxa el procediment de sentència pilot per a resoldre l'entrada massiva de demandes referents a qüestions similars, també anomenats problemes sistèmics, que deriven de la disconformitat de la legislació nacional amb el Conveni.

També ha implementat una política de prioritització que pren en consideració la importància i la urgència de les qüestions suscitades, per a decidir sobre l'ordre en què han de processar-se les demandes.

El Conveni va sorgir de la determinació dels Estats signataris de no tornar a repetir les atrocitats de la Segona Guerra Mundial. L'any 1949 deu Estats van crear el Consell d'Europa, per a garantir el respecte pels drets humans, la democràcia i l'Estat de dret arreu d'Europa. L'any següent dotze Estats van adoptar el Conveni, establint al seu torn un Tribunal encarregat de vetllar pel compliment de les seves obligacions; una instància internacional amb potestat per a condemnar-los i obligar-los a modificar la seva legislació.

Avui dia més que mai el Conveni és la pedra angular del Consell d'Europa i qualsevol Estat que desitgi convertir-se en membre de l'Organització ha de signar-lo i ratificar-lo. La jurisprudència del Tribunal constitueix una referència per als tribunals interns de tot el continent europeu; fins i tot la citen diversos tribunals de més enllà de les fronteres europees.

Annex 1: El Conveni en breu

Article 1

Obligació de respectar els drets humans

Els Estats reconeixen els drets i llibertats establerts en el Conveni a qualsevol persona que es trobi en el seu territori o en un territori que estigui sota el seu control.

Article 2

Dret a la vida

El dret de tota persona a la vida està protegit per la llei.

Article 3

Prohibició de la tortura

Ningú no pot ser torturat ni tractat de manera inhumana o degradant.

Article 4

Prohibició de l'esclavatge i del treball forçat

Ningú no pot ser tractat com un esclau ni ser obligat a efectuar un treball forçat.

Article 5

Dret a la llibertat i a la seguretat

Tota persona té dret a la llibertat. Una persona detinguda té dret a saber-ne els motius en el termini més curt possible. Se l'ha de traslladar ràpidament davant d'un jutge i jutjar-la en un plaç raonable o alliberar-la mentre espera el seu judici.

Article 6

Dret a un judici equitable

Tota persona té dret que la seva causa sigui vista equitablement, en un termini raonable, per un tribunal independent i imparcial.

Tota persona acusada d'una infracció es presumeix innocent fins que la seva culpabilitat hagi estat legalment establerta. Se l'ha d'informar, en el termini més curt possible, de les acusacions formulades contra ella i ha de poder preparar la seva defensa. Té dret a ser representada per un advocat d'ofici si no disposa dels mitjans per remunerar-ne un.

Article 7

Cap pena sense llei

Ningú no pot ser declarat culpable d'una infracció que no existia quan es van produir els fets.

Article 8

Dret al respecte de la vida privada i familiar

Tota persona té dret al respecte de la seva vida privada i familiar, del seu domicili i de la seva correspondència.

Article 9

Llibertat de pensament, de consciència i de religió

Tota persona té dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió, a practicar la seva religió en públic o en privat i a canviar-la.

Article 10

Llibertat d'expressió

Tota persona té dret a la llibertat d'expressió, que inclou la llibertat d'opinió i la de comunicar i rebre informacions i idees.

Article 11

• **Llibertat de reunió i d'associació**

Tota persona té dret a participar a reunions pacífiques i a formar part d'associacions. Això inclou el dret a fundar un sindicat i la llibertat d'afiliar-s'hi.

Article 12

• **Dret al matrimoni**

Tota persona té dret a casar-se i a fundar una família.

Article 13

• **Dret a un recurs efectiu**

Tota persona ha de disposar d'un recurs davant d'un tribunal per poder queixar-se d'una violació dels seus drets.

Article 14

• **Prohibició de la discriminació**

Tota persona gaudeix dels drets i llibertats reconeguts en el Conveni, sense distinció per raó de sexe, color, religió, opinions polítiques o orígens.

Article 34

• **Demandes individuals**

El dret a presentar una demanda davant del TEDH és absolut. Els Estats no poden interferir-hi sota cap circumstància.

Article 1 del Protocol n°1

• **Protecció de la propietat**

Tota persona té dret a posseir béns i a fer-ne ús.

Article 2 del Protocol n°1

• **Dret a l'educació**

Tota persona té dret a l'educació i a l'ensenyament.

Article 3 del Protocol n°1

• **Dret a eleccions lliures**

Tota persona té dret a participar, mitjançant votació secreta, a les eleccions dels membres dels òrgans legislatius de l'Estat i del Parlament Europeu.

Article 2 del Protocol n°4

• **Llibertat de circulació**

Tota persona que es trobi en situació regular en el territori d'un Estat pot circular-hi lliurement i escollir-hi un lloc per residir.

Article 1 del Protocol n°6

• **Abolició de la pena de mort**

Ningú no pot ser condemnat a mort o executat per l'Estat.

Article 2 del Protocol n°7

• **Dret a un doble grau de jurisdicció en matèria penal**

Tota persona condemnada per un delicte té dret a apel·lar davant d'un tribunal superior.

Article 3 del Protocol nº7

- Dret a indemnització en cas d'error judicial

Tota persona víctima d'un error judicial té dret a rebre una indemnització.

Article 4 del Protocol nº7

- Dret a no ser jutjat o condemnat dues vegades

Ningú no pot ser jutjat dues vegades pel mateix delictes, a menys que s'estableixin nous fets.

Article 5 del Protocol nº7

- Igualtat entre esposos

Les parelles casades tenen els mateixos drets i responsabilitats, tant entre ells com envers els seus fills.

Article 1 del Protocol nº12

- Prohibició general de la discriminació

Ningú podrà ser objecte d'un tracte discriminatori en l'exercici dels seus drets, en particular per motius de sexe, color, conviccions polítiques o religioses o per raó del seu origen.

Article 1 del Protocol nº13

- Abolició de la pena de mort

La pena de mort està prohibida, fins i tot en temps de guerra.

Annex 2: Estats signataris del Conveni per a la Salvaguarda dels Drets Humans i de les Libertats Fonamentals

més conegut com el Conveni Europeu de Drets Humans (Roma, 4 de novembre de 1950)

- ✍ Pel Govern del Regne de Bèlgica: **Paul VAN ZEELAND**
- ✍ Pel Govern del Regne de Dinamarca: **Otto Carl MOHR**
- ✍ Pel Govern de la República Francesa: **Robert SCHUMAN**
- ✍ Pel Govern de la República Federal d'Alemanya: **Walter HALLSTEIN**
- ✍ Pel Govern de la República d'Islàndia: **Petur BENEDIKTSSON**
- ✍ Pel Govern de la República d'Irlanda: **Seán MAC BRIDE**
- ✍ Pel Govern de la República Italiana: **Carlo SFORZA**
- ✍ Pel Govern del Gran Ducat de Luxemburg: **Joseph BECH**
- ✍ Pel Govern del Regne dels Països Baixos: **Dirk STIKKER**
- ✍ Pel Govern del Regne de Noruega: **Halvard Manthey LANGE**
- ✍ Pel Govern del Sarre: **Edgar HECTOR**
- ✍ Pel Govern de la República de Turquia: **Mehmet Fuat KÖPRÜLÜ**
- ✍ Pel Govern del Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord: **Ernest DAVIES**

Annex 3: Dates clau

5 de maig de 1949

- Signatura del Tractat de Londres constituint el Consell d'Europa

4 de novembre 1950

- Signatura a Roma del Conveni per a la Salvaguarda dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals, més conegut com el Conveni Europeu de Drets Humans

3 de setembre de 1953

- Entrada en vigor del Conveni Europeu de Drets Humans

21 de gener de 1959

- Primera elecció de jutges del Tribunal Europeu de Drets Humans per l'Assemblea Consultiva del Consell d'Europa

14 de novembre de 1960

- El Tribunal dicta la seva primera sentència: *Lawless c. Irlanda*

1 de novembre de 1998

- Establiment del nou Tribunal sota el Protocol núm. 11 al Conveni Europeu de Drets Humans. Aquest Tribunal únic i permanent reemplaça el sistema de control previ.

1 de juny de 2010

- Creació de noves formacions judicials per a accelerar el tractament dels casos. Els jutges passen a designar-se per a un període de 9 anys no renovables.

Annex 4: Els Protocols al Conveni

Protocol adicional

Entrada en vigor: 18 de maig de 1954

Més conegut com a Protocol núm. 1; afegeix nous drets, en concret, el dret al respecte de la propietat, el dret a l'educació i el dret a eleccions lliures amb escrutini secret.

Protocol núm. 2

• Entrada en vigor : 21 de setembre de 1970

Atribueix al Tribunal competència per a dictar opinions consultives a sol·licitud del Comitè de Ministres.

Protocol núm. 3

• Entrada en vigor: 21 de setembre de 1970

Modifica els antics articles 29, 30 i 34 del Conveni.

Protocol núm. 4

• Entrada en vigor: 2 de maig de 1968

Estableix, en particular, la prohibició de presó per incompliment d'obligacions contractuals, el dret a la llibertat de circulació i d'elecció de la residència, i la prohibició d'expulsió de nacionals i d'expulsions col·lectives d'estrangers.

Protocol núm. 5

• Entrada en vigor: 20 de desembre de 1971

Modifica els articles 22 i 40 del Conveni.

Protocol núm. 6

• Entrada en vigor: 1 de març de 1985

Relatiu a l'abolició de la pena de mort.

Protocol núm. 7

• Entrada en vigor: 1 de novembre de 1988

Estableix, en particular, el dret a un doble grau de jurisdicció en matèria penal, el dret a indemnització en cas d'error judicial, el dret a no ser jutjat o condemnat dues vegades, i el dret a la igualtat entre cònjuges.

Protocol núm. 8

• Entrada en vigor: 1 de gener de 1990

Modifica el funcionament de la Comissió Europea de Drets Humans.

Protocol núm. 9

• Entrada en vigor: 1 d'octubre de 1994

Atorga als demandants el dret, sota unes certes circumstàncies, de sol·licitar al Tribunal el tractament del seu cas.

Protocol núm. 10

• Signatura: 25 de març de 1992

Millora el procediment de supervisió del Conveni, dins de l'antic sistema del Conveni (aquest text va perdre la seva funció després de l'entrada en vigor del Protocol núm. 11).

Protocol núm. 11

• Entrada en vigor: 1 de novembre de 1998

Estableix el "nou Tribunal".

Protocol núm. 12

• Entrada en vigor: 1 d'abril de 2005

Introdueix la prohibició general de la discriminació.

Protocol núm. 13

• Entrada en vigor: 1 de juliol de 2003

Relatiu a l'abolició de la pena de mort en qualsevol circumstància.

Protocol núm. 14

• Entrada en vigor: 1 de juny de 2010

Estableix, en particular, la creació de noves formacions judicials per als casos més senzills i un nou criteri d'admissibilitat. Aquest Protocol també amplia el període d'exercici dels jutges de sis a nou anys, sense possibilitat de renovació.

Protocol núm. 15

• Signat: 24 de juny de 2013 – encara no ha entrat en vigor

Introdueix una referència al principi de subsidiarietat i a la doctrina del marge d'apreciació. Redueix el termini per a presentar les demandes davant el Tribunal de sis a quatre mesos.

Protocol núm. 16

• Entrada en vigor: 1 d'agost de 2018

Faculta als òrgans jurisdiccionals suprems dels Estats membres a sol·licitar opinions consultives al Tribunal.

Annex 5 : Estat de les signatures i ratificacions del Conveni Europeu de Drets Humans (Tractat núm. 005)

	Signatura	Ratificació	Entrada en vigor
Albània	13/07/1995	02/10/1996	02/10/1996
Alemanya	04/11/1950	05/12/1952	03/09/1953
Andorra	10/11/1994	22/01/1996	22/01/1996
Armènia	25/01/2001	26/04/2002	26/04/2002
Àustria	13/12/1957	03/09/1958	03/09/1958
Azerbaidjan	25/01/2001	15/04/2002	15/04/2002
Bèlgica	04/11/1950	14/06/1955	14/06/1955
Bòsnia i Hercegovina	24/04/2002	12/07/2002	12/07/2002
Bulgària	07/05/1992	07/09/1992	07/09/1992
Xipre	16/12/1961	06/10/1962	06/10/1962
Croàcia	06/11/1996	05/11/1997	05/11/1997
Dinamarca	04/11/1950	13/04/1953	03/09/1953
Espanya	24/11/1977	04/10/1979	04/10/1979
Estònia	14/05/1993	16/04/1996	16/04/1996
Federació Russa	28/02/1996	05/05/1998	05/05/1998
Finlàndia	05/05/1989	10/05/1990	10/05/1990
França	04/11/1950	03/05/1974	03/05/1974
Geòrgia	27/04/1999	20/05/1999	20/05/1999
Grècia	28/11/1950	28/11/1974	28/11/1974
Hongria	06/11/1990	05/11/1992	05/11/1992
Irlanda	04/11/1950	25/02/1953	03/09/1953
Islàndia	04/11/1950	29/06/1953	03/09/1953
Itàlia	04/11/1950	26/10/1955	26/10/1955
Letònia	10/02/1995	27/06/1997	27/06/1997
Liechtenstein	23/11/1978	08/09/1982	08/09/1982

	Signatura	Ratificació	Entrada en vigor
Lituània	14/05/1993	20/06/1995	20/06/1995
Luxemburg	04/11/1950	03/09/1953	03/09/1953
Macedònia del Nord	09/11/1995	10/04/1997	10/04/1997
Malta	12/12/1966	23/01/1967	23/01/1967
República de Moldàvia	13/07/1995	12/09/1997	12/09/1997
Mònaco	05/10/2004	30/11/2005	30/11/2005
Montenegro	03/04/2003	03/03/2004	06/06/2006
Noruega	04/11/1950	15/01/1952	03/09/1953
Països Baixos	04/11/1950	31/08/1954	31/08/1954
Polònia	26/11/1991	19/01/1993	19/01/1993
Portugal	22/09/1976	09/11/1978	09/11/1978
República Eslovaca	21/02/1991	18/03/1992	01/01/1993
República Txeca	21/02/1991	18/03/1992	01/01/1993
Romania	07/10/1993	20/06/1994	20/06/1994
Regne Unit	04/11/1950	08/03/1951	03/09/1953
San Marino	16/11/1988	22/03/1989	22/03/1989
Sèrbia	03/04/2003	03/03/2004	03/03/2004
Eslovènia	14/05/1993	28/06/1994	28/06/1994
Suècia	28/11/1950	04/02/1952	03/09/1953
Suïssa	21/12/1972	28/11/1974	28/11/1974
Turquia	04/11/1950	18/05/1954	18/05/1954
Ucraïna	09/11/1995	11/09/1997	11/09/1997

La taula de signatures i ratificacions dels Protocols al Conveni està disponible en la pàgina web de l'Oficina de Tractats: www.coe.int/fr/web/conventions.

Original del Conveni

CAT

www.echr.coe.int

El Consell d'Europa és la principal organització defensora dels drets humans del continent. Inclou 47 Estats membres, entre ells tots els membres de la Unió Europea. Tots els Estats membres del Consell d'Europa han signat el Conveni Europeu de Drets Humans, un tractat establert per a protegir els drets humans, la democràcia i l'estat de dret. El Tribunal Europeu de Drets Humans supervisa l'aplicació del Conveni en els Estats membres.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE